

Ssssst! Stilte! Kan dat eigenlijk wel? Helemaal stil zijn?

In deze les luisteren we goed naar de geluiden om ons heen en gaan we zelf geluid maken.

Deze les kan afzonderlijk worden gegeven, maar is ontworpen als les van een serie waarin creatief schrijven, muziek en beeldend onderwijs zijn samengebracht.

Onderwerp: geluid en stilte

Muzikale parameters: geluid en geen geluid, resonantie

Medium: muziekinstrumenten voor iedereen, waaronder; triangel, bekken, trommel en sambabal

Domein: spelen

Vakgebied: beeldend onderwijs en creatief schrijven

Woordenschat: schuiven, ruisen, doorklinken

Opdracht:

Kun jij het verschil tussen geluid en stilte laten horen?

Je hebt nodig

- o Triangel, bekken, handtrom en sambabal
- o Muziekinstrumenten voor iedereen
- o Het verhaal 'poeier' (blz. 58, Robin en God)

LEERDOELEN – Laat maar horen dat...

Betekenis

... jij weet wat stil zijn is.

Muzikale parameters

...je een geluid lang of kort kunt laten doorklinken.
...je stil kunt zijn en geluid kunt maken.

Medium

...je klanken kunt maken met de muziekinstrumenten.

Beluisteren

...je het verschil hoort tussen geluid en geen geluid.
...je weet welke geluiden je om je heen hoort en waar het vandaan komt.
...je het verschil kunt herkennen tussen een geluid dat lang doorklinkt of juist snel stopt.

Speelwijze

...je de instrumenten op de juiste manier bespeelt.
...je het instrument weer stil kunt krijgen.
...je de aanwijzingen van de dirigent kunt volgen.
...je als dirigent aanwijzingen kunt geven.

Onderzoeken

...je kunt onderzoeken wat stilte is.
...je kunt onderzoeken welke instrumenten kort en lang doorklinken.
...je kunt onderzoeken welke omgevingsgeluiden kort of lang doorklinken.

LES - PROCESFASEN een korte handleiding

Organisatie

- o Tijdsduur: 30 minuten
- o De kinderen zitten in de kring.
- o Bij de kleuters vallen de instructie en uitvoeringsfase samen.

Introductie

- o Lees het verhaal 'Poeier' voor uit 'Robin en God'.
- o Bespreek kort waar Robin was, hoe het er uitzag en wat er gebeurde. Bespreek wat Robin allemaal hoorde. (De kerkklokken, Kersssstmis en kermis, het orgel, de dominee, zingende mensen).

Informatie

- o Luister met de kinderen naar de (omgevings-)geluiden in de klas. Laat ze de ogen dicht doen en geef ze de opdracht iets te onthouden wat ze gehoord hebben.
- o Bespreek wat ze gehoord hebben. Was het helemaal stil? (Schuivende voeten, hoesten, ruisen van de wind, de kachel, ademen, vogels). Laat daarna de kinderen nog eens luisteren of ze ook al die geluiden horen.
- o Ga samen met de kinderen op zoek naar geluiden in de klas. (Bijvoorbeeld: de potten en pannen in de poppenhoek, de blokken in de blokkenhoek, twee potloden op elkaar tikken, een knippende schaar). Het gaat hierbij om geluiden die ze ermee maken.
- o Probeer de koppeling te maken met de kerk – welke geluiden hoor je daar? (Schuiven van de stoel, pratende dominee, kuchende mensen, snoepapiertjes...).
- o Welke 'omgevingsgeluiden' klinken lang, en welke kort?
- o Leg het bekken, de triangel, de handtrom en de sambabal in de kring. Kies een paar kinderen die het instrument mogen laten horen. Wie kan een instrument kiezen dat meteen na het spelen weer stil is? En welke klinkt langer door? Probeer samen uit.

Speelwijze van de instrumenten:

 - Bekken: vasthouden aan het lusje en met een klopper van stof tegen het bekken slaan.
 - Triangel: vasthouden aan het lusje en met een metalen staafje tegen de triangel slaan.
 - Handtrom: vasthouden met de ene hand en met de andere hand op het vel slaan.
 - Sambabal (ook wel: Maracas): één sambabal in de hand en schudden maar.
- o Kunnen de instrumenten die lang doorklinken ook snel stil zijn? Wat moet je dan doen?

Instructie

- o Deel de muziekinstrumenten uit, iedereen krijgt een muziekinstrument.
- o Benoem bij het uitdelen de verschillende instrumenten.
- o Mocht er voor de kinderen een nieuw instrument tussen zitten; laat kort zien wat de speelwijze is. (Kijk hiervoor eventueel in het stappenplan 'spelen op instrumenten').
- o De kinderen leggen het instrument op de grond en mogen er nog even niet aankomen. Pas als de dirigent dat aangeeft.

De Dirigent

Gedrag dirigent

- Zwaaien
- Teken geven voor pakken
- Vuist
- Vuist open
- Teken geven voor neerleggen

Gedrag klas

- Terug zwaaien
- Pak je instrument
- Stil
- Spelen
- Leg je instrument op de grond

Uitvoering/ Begeleiding

- o Volg bovenstaande instructies. Jij bent eerst de dirigent. Geef daarna één van de kinderen de beurt. Help de dirigent door de stappen heen (zwaaien, pakken, vuist maken, hand open). Leg de nadruk op de stilte en het verschil tussen spelen en stil. Gebruik de woorden: dirigent en orkest.

Nabeschuiving

- o Evalueer samen; hoe was het om de dirigent te zijn, lette het orkest goed op? Hoorde je nog instrumenten als het eigenlijk stil had moeten zijn?

Accenten of opmerkingen

Deze les kan afgemaakt worden met een bezoek aan de kerk;

- o Luister in de kerk nog eens naar de vier instrumenten. Laat één van de kinderen een instrument bespelen, doe dit om de beurt bij alle vier de instrumenten. Klinken ze nu hetzelfde? Klinken ze langer door? Bespreek de verschillen.
- o Als je alle vier instrumenten tegelijk bespeeld onder leiding van een dirigent, welke hoor je dan nog het langste als de dirigent het stilteteken geeft? Dit keer mogen de instrumenten wel doorklinken; de kinderen stoppen met spelen maar hoeven het instrument niet stil te maken.
- o Herinner de kinderen aan dat we in de klas op zoek gegaan zijn naar geluiden? En dat je besproken hebt welke geluiden er in de kerk zijn. Zien/horen de kinderen die geluiden? Ga op ontdekkingstocht. Klinkt het hetzelfde als in de klas?
- o Hoe klinkt het bijvoorbeeld als iemand kucht? Klinkt dat anders dan in de klas? Bespreek de verschillen.